

латиноамериканських країн, в якому взяли участь Колумбія, Коста-Ріка, Перу й Венесуела); в європейському регіоні у часи середньовіччя склалася традиція університетських бібліотек – бібліотек Болонського університету, Паризького університету, Кембриджського університету, Празького університету та інших).

З'ясовано, що регіональний підхід дозволяє розширити уявлення про зарубіжний досвід освітянських бібліотек, а також конкретизувати історичну типологію освітянських бібліотек в Україні та зарубіжжі.

Н. Т. ЗАДОРОЖНА,
завідувач сектору електронної бібліотеки відділу науково-технічного
забезпечення та впровадження комп'ютерних технологій,
кандидат фізико-математичних наук,
старший науковий співробітник

ВЕБ-ПОРТАЛ ЯК ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ЗАСІБ ГАРМОНІЗАЦІЇ ТРАДИЦІЙНИХ І ЕЛЕКТРОННИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ

Відповідно до завдання основного етапу науково-дослідної роботи «Організація і методика створення галузевих бібліотечно-інформаційних ресурсів для освітянської галузі України» щодо розроблення організаційно-технологічних засад і методів гармонізації традиційних і електронних галузевих інформаційних ресурсів автором уперше сформульовано та досліджено питання застосування веб-технологій, зокрема веб 2.0. як основи побудови інтегрованого середовища, ресурси і сервіси якого сприятимуть цій гармонізації. Вивчено специфіку побудови веб-порталу в контексті завдання науково-дослідної роботи, з'ясовано відмінності між типовим сайтом наукової установи НАПН України і сайтом бібліотеки, що здійснює наукову діяльність. Виходячи із завдань дослідження, розширено та вдосконалено модель типового сайту наукової установи, розроблену автором у 2013 році в межах науково-дослідної роботи «Методологія інформатизації наукової та управлінської діяльності установ НАПН України на основі веб-технологій». На основі удосконаленої моделі охарактеризовано специфікацію вимог, розроблено технічне завдання на проектування та створено дослідний зразок веб-порталу Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О.Сухомлинського (далі – портал). Апробація побудованої моделі порталу в процесі випробування дослідного зразка підтвердила її адекватність та ефективність.

Обґрунтовано підхід до автоматизованого наповнення Порталу, що аргументується результатами аналізу функціонування його поточної версії www.dnpb.gov.ua, розробленої в 2006 р. Визначено мету підходу і подано його базові теоретичні засади. Розглянуто особливості Інтернет-середовища Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О.Сухомлинського, що обумовлюються її інституціональною специфікою як культурно-освітнього закладу, так і науково-дослідної установи. Описано й побудовано схему формування контенту, де відображено об'єкти порталу та Інтернет-

середовища, напрями їх взаємодії в процесі обміну даними, підтримка якого має здійснюватися програмними компонентами автоматизованого наповнення порталу.

Очікується, що здобуті результати дадуть можливість ввести в дію нову версію порталу в 2016 році.

І. Г. ЛОБАНОВСЬКА,
завідувач відділу наукового формування
та опрацювання документних ресурсів

ЛІНГВІСТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ПОШУКОВОЇ СИСТЕМИ БІБЛІОТЕКИ: КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД

Формування якісних сумісних інформаційно-пошукових систем (ІПС) – обов'язкова умова повноцінного використання інформації як важливого стратегічного ресурсу сучасності. Сьогодні в бібліотеках накопичено величезні масиви фіксованої інформації, надзвичайно інтенсивним є їх поповнення, пришвидшуються комунікативні процеси. У таких умовах зростають вимоги і до структури самих інформаційно-пошукових систем, і до лінгвістичного забезпечення (ЛЗ), використовуваного в процесі представлення інформації. Потрібно на якісно новому рівні створювати, зберігати, структурувати й поширювати різні види інформації (текстової, графічної, аудіовізуальної тощо), забезпечуючи тим самим оптимально точне (релевантне) задоволення інформаційних запитів користувачів.

Різноманіття функцій, що покладають на лінгвістичне забезпечення, неминуче ставить питання про раціональний вибір мовних засобів, сукупність яких має бути достатньою для забезпечення ефективної роботи пошукової системи. Серед чинників, які впливають на формування складу лінгвістичних засобів, фахівці відзначають специфіку і структуру тієї галузі знань, для якої створюють інформаційно-пошукову систему, тематичну широту фонду, структуру й потужність інформаційних потоків документів і запитів з урахуванням обсягу інформаційних масивів і їх річний приріст, типи інформаційних запитів, склад лексики, використовуваної в документах і запитах конкретної тематики.

Становлення й розвиток ІПС бібліотек, як традиційних, так і автоматизованих, нерозривно пов'язано з якістю лінгвістичного забезпечення, що є їх невід'ємною складовою. Будь-яка ІПС містить такі елементи: інформаційний масив, інформаційно-пошукові мови (ІПМ), якими перекладають вхідну інформацію й запити, правила такого перекладу (індексування), критерії видачі, тобто правила порівняння перекладу інформаційного запиту на інформаційно-пошукову мову вхідної інформації. Різноманітність ІПМ, які становлять структуру лінгвістичних засобів, пояснюють типологічними розмаїттям і тематичною складністю вхідного документопотоку, традиціями та особливостями бібліотеки, запитами